

IMPULSARÀS LES DECISIONS NECESSÀRIES, ENCARA QUE SIGUIN COSTOSES

Si la política no és capaç de trencar una lògica perversa i també queda subsumida en discursos empobrits, continuarem sense afrontar els grans problemes de la humanitat (LS 197)

Al llarg dels cinc principis anteriors hem reflexionat sobre la greu situació socio-ambiental i la importància dels nostres comportaments quotidians per resoldre-la.

L'objectiu de millorar el món és una responsabilitat i compromís conjunt de tota la ciutadania. Amb tot, a més dels nostres compromisos particulars, les empreses i els governs juguen un paper fonamental en la cura de la casa comuna. Malgrat tot, han estat els més lents en reaccionar i podem observar com *el sotmetiment de la política davant la tecnologia i les finances es mostra en el fracàs de les Cimeres mundials sobre medi ambient (LS 54)*.

Necessitem recuperar la capacitat d'una política amb amplitud de mires i no amb interessos a curt termini, que tingui com a centre el bé comú i no els interessos d'una minoria. *Si la política no és capaç de trencar una lògica perversa i també queda subsumida en discursos empobrits, continuarem sense afrontar els grans problemes de la humanitat (LS 197)*.

Estem cridats a ser una ciutadania responsable amb els nostres actes i compromesa amb les causes de la pobresa i el deteriorament ambiental. Això implica, entre d'altres coses, saber mantenir-nos fermes davant els nostres governants i incloure com a criteri de vot el compliment dels seus compromisos en relació a la cura del planeta i dels més desafavorits.

Sense una política compromesa que treballi de forma real per un món en el que es respectin els drets humans, es redueixin les desigualtats i es tingui cura de la natura, els nostres esforços particulars quedaran diluïts.

Està a les nostres mans que els governs siguin responsables i treballin pensant en el bé comú a llarg termini. És un repte de gran envergadura i és necessari superar la lògica de l'eficiència i de la immediatesa perquè l'acció política *assumeixi aquestes responsabilitats amb els costos que impliquen* (LS 181).

VEUS QUE CLAMEN

Hilda Saavedra

Comunidad Piuja. San José (Ucayali, Perú)

La cuina de l'àvia hilda

D'ençà que l'olla gran de fang se li va esmicolar, la senyora Hilda prepara el seu *masato* en una olla d'alumini. Però el sabor del menjar no és el mateix. *Abans només cuinava amb les meves olles de fang i tot tenia més bon gust. A la gran hi preparava el masato i a les petites el peix, el plàtan i l'arròs*, explica. De la mateixa manera que no sap precisar els anys que té – “crec que ja n'he fet 70”, comenta somrient, tot i que al DNI indica que en té 83–, la Hilda tampoc sabia dir quantes olles de fang ha elaborat durant la seva vida.

Va ser la seva àvia qui n'hi va ensenyar quan encara era una nena i, després, ella en va ensenyar a les seves filles en secret. No obstant, les seves netes ja no hi estan interessades. *Les joves ja no volen fer olles i em posa trista. No s'ha de comprar tot si ho pots fer sense dificultat*, raona la Hilda fent donar voltes a l'última olla que va fer.

Hilda Saavedra vive en San José, en la Comunidad Nativa de Puija. Emocionada, explica que el barrio se llama así en honor a su marido, uno de los pioneros. Desde que su esposo murió, vive sola aunque en ningún momento le falta compañía. Hijos, nietos e incluso biznietos ocupan las casas vecinas y así atienden a la matriarca de la familia.

Per fer-la, aquesta anciana va demanar a un dels seus nou fills que li portés fang fresc d'un congost proper de casa seva, a la comunitat de Puija. Ella el va barrejar amb sorreta del riu i

www.enlazateporlajusticia.org

aigua per poder-lo amassar fàcilment. *El poso sobre la taula i el vaig amassant utilitzant una cullera* exposa la Hilda moldejant un atuell imaginari. *Així li dono forma i quan s'asseca només queda l'últim pas: posar-la sobre una candela durant mitja hora perquè, després de cremar-lo, el fang no es trenca, afegeix.*

Orgullosa, explica que les olles que ella elabora no es fan malbé ni es trenquen durant molt de temps. El seu fill i la seva neta que tradueixen les seves paraules del *yine*, assenteixen i asseguren que les utilitza sempre que pot. L'olla que ens ensenya està desgastada. *En vull fer una de nova, però ja sóc gran i ara és difícil trobar fang*, assenyala la Hilda, resignada.

Hilda Saavedra -83 anys – Yine

Publicada en Poyagnu Natjirune ('Gràcies, avis meus', en yine o piro)

Primera trobada de sabers productius de l'adult major – Sepahua (Ucayali, Perú)

Dolores Aleixandre
Teòloga

Enllaçar-nos amb la justícia amb tota la nostra corporalitat

M'agrada el verb enllaçar-se i em sembla una bona traducció del verb hebreu *dabak* que significa estar adherit, enganxar-se aferrar-se, unir-se, arrambar-se... Provo de traduir així alguns textos bíblics i adquireixen un sentit nou: "Com un cinturó s'enllaça a la cintura d'un home, així havia fet jo que s'enllacés a mi tota la casa d'Israel perquè fos el meu poble, el meu renom, el meu honor i la meva glòria..." (Jer 13,11). També ens ajuda a entendre millor l'actitud que el Senyor espera del seu poble: "Escull la vida i viuràs tu i la teva descendència, estimant el Senyor el teu Déu, escoltant la seva voluntat i enllaçant-te amb ell, ja que ell és la teva vida." (Dt 30, 19)

Buscant en l'Evangelí personatges enllaçats el primer que em ve a la memòria és el samarità de la paràbola en la seva manera d'enllaçar-se amb l'home mig mort del camí.

www.enlazateporlajusticia.org

Recordem l'escena: el realisme lúcid de l'autor no estalvia els seus tons dramàtics; un assalt de bandits, un home desposseït, abatut a terra, mig mort i dos transeünts "de categoria" que passen de llarg. Tot plegat ens recorden inevitablement al bandidatge del nostre món, les seves víctimes oblidades als marges de l'exclusió, la indiferència dels qui passem de llarg afanyant-nos cap als nostres afers personals, l'agressió continuada que pateix el planeta...

I quan la història s'obstinava a fer-nos creure que el mal constitueix l'última paraula de les coses i que la situació és fatalment irremeiable, apareix una altra figura a l'horitzó, precedida d'una petita marca gramatical que ens posa en joli: "però un samarità..." D'on procedeix i què pretén la dissidència introduïda per aquest "però"? Ens preguntem ¿quina força d'oposició pot representar enmig d'un món que no sembla emetre més senyals que les de la frenesia possessiva, l'obsessió per cuidar-se un mateix i una inconsciència satisfeta, tot mentre pobles sencers es desplomen en silenci?

Aquest petit "però" ¿no ens està comunicant quelcom sobre com mira Jesús la història? Sobre com de la seva obstinada esperança en brolla una poderosa –si bé feble en aparença– força de resistència?

Perquè, en mig de tants signes de mort, el Samarità que entra en escena no sembla posseir gaires recursos, no pertany a cap centre de poder que el recolzi i li garanteixi prestigi o influència. És estranger, viatja sol i no compta més que amb la seva alforja i la seva muntura. Però té la mirada a atenta i profunda, el seu cor ha vibrat al ritme d'un Altre i tot ell pensa córrer el risc d'enllaçar-se amb l'home caigut.

I fa el gest mínim i immens d'atansar-se a l'home abatut (o potser el planeta ferit?). Quan altres l'han esquivat, sense deixar que els afectés en res deixar-lo enrere, ell se sent afectat i responsable del seu desemparament. La urgència d'estendre-li la mà posposa tots els seus projectes i interromp el seu itinerari. La inquietud per la vida amenaçada de l'altre predomina sobre els seus propis plans i fa emergir el millor de la seva humanitat: un jo desempallegat de si mateix. És un estranger, a qui cap parentiu ni solidaritat ètnica obligava a atendre l'altre, però que s'ha aturat a socórrer-lo; és un viatger que ha descendit de la seva cavalcadura, ha canviat el seu itinerari i s'ha agenollat al costat d'un home tot enllaçant la pròpia sort amb la de l'altre.

I si en aquest gest de pur altruisme s'hi amagués el secret de la identitat cristiana més profunda? Ser un signe enmig del món que qüestiona l'ambició creixent del tenir, una presència que afirma el valor i la dignitat dels més petits, la preocupació efectiva per tenir cura de la Casa Comuna. Ser una minúscula pedreta d'ensopec en el camp de la lògica neoliberal. Ser somiadors amb els peus a terra, entestats a mantenir una relació esperançada i no resignada amb la realitat, capaços de descobrir possibilitats viables de transformació i d'imaginar "l'altre món possible".

Per això importa tant que ens preguntem què miren els nostres ulls: Què llegim, a quines fonts d'informació acudim, en quin tipus de persones ens fixem, quins programes de televisió

www.enlazateporlajusticia.org

preferim...; què senten les nostres orelles: quines veus, opinions i judicis tenen més influència en nosaltres, de quin mitjà social procedeixen, des de quina experiència parlen...; què trepitgen els nostres peus: quins llocs freqüenten, a qui visiten, on s'aturen, d'on escapen...; què fan les nostres mans: per a qui treballen, a qui serveixen, amb quines situacions contacten...; com batega el nostre cor: cap a qui s'inclina, per qui es commou, per quines causes s'apassiona...

Perquè són aquests comportaments quotidians i senzills els que poden verificar si les nostres vides estan també, com la del samarità, a camí d'enllaçar-se amb la justícia.

COM PODEM FER QUE S'ESCOLTIN AQUESTES VEUS QUE CLAMEN?

QUÈ POTS FER (O DEIXAR DE FER)?

- 1. Interessa't per iniciatives ambientals i polítiques que es desenvolupin a la teva localitat, participa en la teva comunitat.** A moltes localitats es desenvolupen accions de recuperació d'espais naturals tals com la neteja dels rius i rieres, plantacions d'arbres... És una bona forma de tenir cura de la Casa Comuna, a més d'enfortir l'educació i els valors dels més petits i una divertida activitat en família.
- 2. Adona't que la cura de la Creació és un repte molt ampli.** És important entendre la dimensió global del repte amb què ens enfrontem. Cal superar les lògiques de curt termini, en termes de temps (responsabilitat intergeneracional) i d'espai ja que el repte transcendeix les fronteres nacionals.
- 3. Racionalitza l'ús del transport privat.** Planteja't alternatives de transport sempre que sigui possible. Et proposem l'ús del transport públic i mitjans no contaminants com la bicicleta. A més de reduir la teva petjada de carboni i tenir cura de la Creació, cuides la teva salut. I en les teves vacances tingues també en compte aquesta petjada i realitza accions de compensació de CO₂.
- 4. Vacances solidàries.** Aquest estiu pots optar per un voluntariat social. Unes vacances basades en principis com el respecte cap al germà i el seu entorn, i cap a la Terra en general. Podràs descobrir el patrimoni natural únic de cada regió i comprendre la importància de protegir la biodiversitat que ens envolta. És una gran oportunitat per mostrar a la teva família que la diversitat cultural o ètnica no és una barrera entre pobles sinó un element que ens enriqueix i que ens permet millorar i aprendre mútuament, a més

www.enlazateporlajusticia.org

d'educar en valors fonamentals com la solidaritat, la companyonia i la construcció d'una societat més justa i sostenible.

5. **Pensar globalment per poder actuar localment.** El Papa Francesc ens diu que *cria l'atenció la debilitat de la reacció política internacional davant la crisi socio-ambiental. El sotmetiment de la política davant de la tecnologia i les finances es manifesta en el fracàs de les Cimeres Mundials sobre medi ambient* (LS 54).
6. **Interessa't per les polítiques ambientals a la teva localitat** i exigeix mesures concretes, lleis i accions que potenciïn la cura de la Creació i lluitin contra el canvi climàtic. Recorda: si cuides el planeta combats la pobresa. Informa't de les iniciatives medi-ambientals dels principals partits polítics per exigir-ne el compliment en els diferents àmbits territorials.
7. **No només podem canviar els nostres comportaments personals, també podem unir-nos com a societat civil per canviar les estructures.** Si vols conèixer més sobre les línies d'incidència de la Campanya pots conèixer-les en el següent díptic:
<https://drive.google.com/drive/folders/OByuBVdvnKNa9UGZJUnB1d3VZY3c>
8. **Et convidem a unir-te a celebrar i pregar com a creients** en les vigílies que se celebren en tot el territori nacional. Pots conèixer-ne el contingut, la ubicació i la data en el següent enllaç:
<http://www.enlazateporlajusticia.org/oracion/>
9. **Interessa't per conèixer la proposta de Llei del Canvi Climàtic que ha elaborat Aliança pel Clima**, de la qual Enllaça't per la Justícia forma part a través de les seves organitzacions participants.
10. **Utilitza alternatives a l'aire condicionat per refrescar l'ambient aquest estiu.** Els climatitzadors consumeixen molta energia elèctrica, el seu ús indiscriminat no només augmenta la teva factura sinó també les emissions de CO₂ a l'atmosfera i agreuja l'escalfament global. les alternatives són molt fàcils d'utilitzar, com per exemple obrir les finestres oposades a l'habitatge en les hores de menys calor perquè l'aire circuli. Això contribuirà a baixar la temperatura, a més de baixar persianes a les hores de màxima calor o exposició directa al sol. Pots col·locar tendalls a les finestres, així com tenir plantes a les finestres i balcons.

www.enlazateporlajusticia.org

PREGÀRIA

NO (Ulibarri FI.)

Senyor, en el silenci d'aquest dia que neix
Si digués que sí, Senyor,
que tot està molt bé,
que el món és just i bo,
que la història porta claredat,
que les nostres lleis són les teves,
que cadascú és cadascú,
que tots tenim el que mereixem,
que aquests temps no donen per més...

Si digués que potser
les coses són així perquè sí,
així han caigut i no se'n parli més:
si uns són a dalt i altres a baix
és per culpa de la vida;
si alguns van de porta en porta
traginant un sac de cendres
és perquè són estúpids...

Si digués que sí,
que tots tenim igualtat d'oportunitats,
que l'esforç és el que compta,
que la revolució és una quimera,
que els rics també ploren,
que ser pobre té els seus avantatges,
que la consciència ja passarà factura...

Si digués que exageres,
que les teves benaurances no serveixen per aquesta època,
que la pobresa, la fam i les llàgrimes,
són terra eixuta i erma;
Si busqués l'aprovació del meu status
i ningú parlés malament de mi...

Si digués allò que es diu sovint:
que el món no funciona amb les teves promeses,
que és en va maleir els de dalt
i més encara als triomfadors,

www.enlazateporlajusticia.org

que és bo que hi hagi llibertat cívica
per a totes les ofertes...

Si digués que les teves benaurances
són flors que encobreixen cadenes
o paraules que tranquil·litzen
els que manegen els fils de la història...

Conformitat,
resignació,
admiració,
callar, callar,
i molta precaució.

Si digués que sí...,
aleshores seria el moment de parlar seriosament
dels que anuncien paradisos a la terra,
dels que diuen que el teu evangeli aliena,
dels nostres comptes secrets, de la meva vida i les meves apostes...

Però no, Senyor.
Per això demano, Senyor, que,
tot el que hagi de ser canviat, canviï
perquè sigui segons la teva Paraula.

